

ÅRSBERETNING 2016

HistorieLab

- en central aktør i dansk historieformidling

*HistorieLab - en central aktør i dansk
historieformidling*

1. udgave - 1. oplag

© HistorieLab - Nationalt Videncenter
for Historie- og Kulturarvsformidling
2017

ISBN 978-87-93587-01-4

HistorieLab
Stationsvej 14
7300 Jelling

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Overblik på HistorieLabs aktiviteter 2016 rundt om i Danmark	3
HistorieLab - en central aktør i dansk historieformidling	4
HistorieLabs 3 programmer sikrer den røde tråd i centerets virke	6
Historie, didaktik og kulturfag	6
<i>Historiefaget i Fokus og afledte projekter</i>	7
<i>Øvrige projekter og udgivelser</i>	8
<i>Samarbejder og netværk</i>	9
Skole og kulturarv	10
<i>Projekter: aktive partnerskaber mellem skoler og kulturinstitutioner</i>	11
<i>Resultater i 2016</i>	12
Pædagogisk kulturlaboratorium	13
<i>Projekter i 2016</i>	14
<i>Væsentlige samarbejder</i>	15
Bestyrelsen bag HistorieLab	16

Forord

I HistorieLabs årsrapport for 2016, kan du læse nærmere om de projekter vi har igangsat, arbejdet med, og afsluttet i løbet af året. Årsberetningen er ikke en udtømmende beskrivelse af alt vores arbejde, men giver et overblik over vores væsentligste aktiviteter og resultater.

2016 har været et år, hvor vi har afsluttet flere af de større projekter, vi igangsatte i centerets første år, men også et år hvor vi har igangsat mange nye indsatser baseret på vores hidtidige erfaringer. Der er igangsat flere større indsatser med flere partnere, som forhåbentlig betyder, at både aktiviteter og resultater kommer endnu flere til gode, både i skolen, gymnasiet og på lærer- og pædagoguddannelserne.

Men 2016 har også været et år, hvor interessen for historie er skærpet bredt i landet. Det skyldes ikke kun, at vi i en globaliseret verden går til historien for at finde mening og identitet, men også at vi har taget tilløb til 2017, som bliver et år med masser af fokus på historie. Her skal vi både markere 100-året for salget af de Vestindiske Øer og 500-året for reformationen, og herudover lancerer DR deres nye store historieserie Historien om Danmark. Den slags begivenheder er med til at sætte fokus på historien, men er også velegnede at bruge som udgangspunkt for en drøftelse med elever af, hvad vi vil med historien, og hvordan vi bruger og omgås den. HistorieLab er i 2017 med i flere projekter, der sætter fokus på historien ved at åbne den op, og stille den til debat.

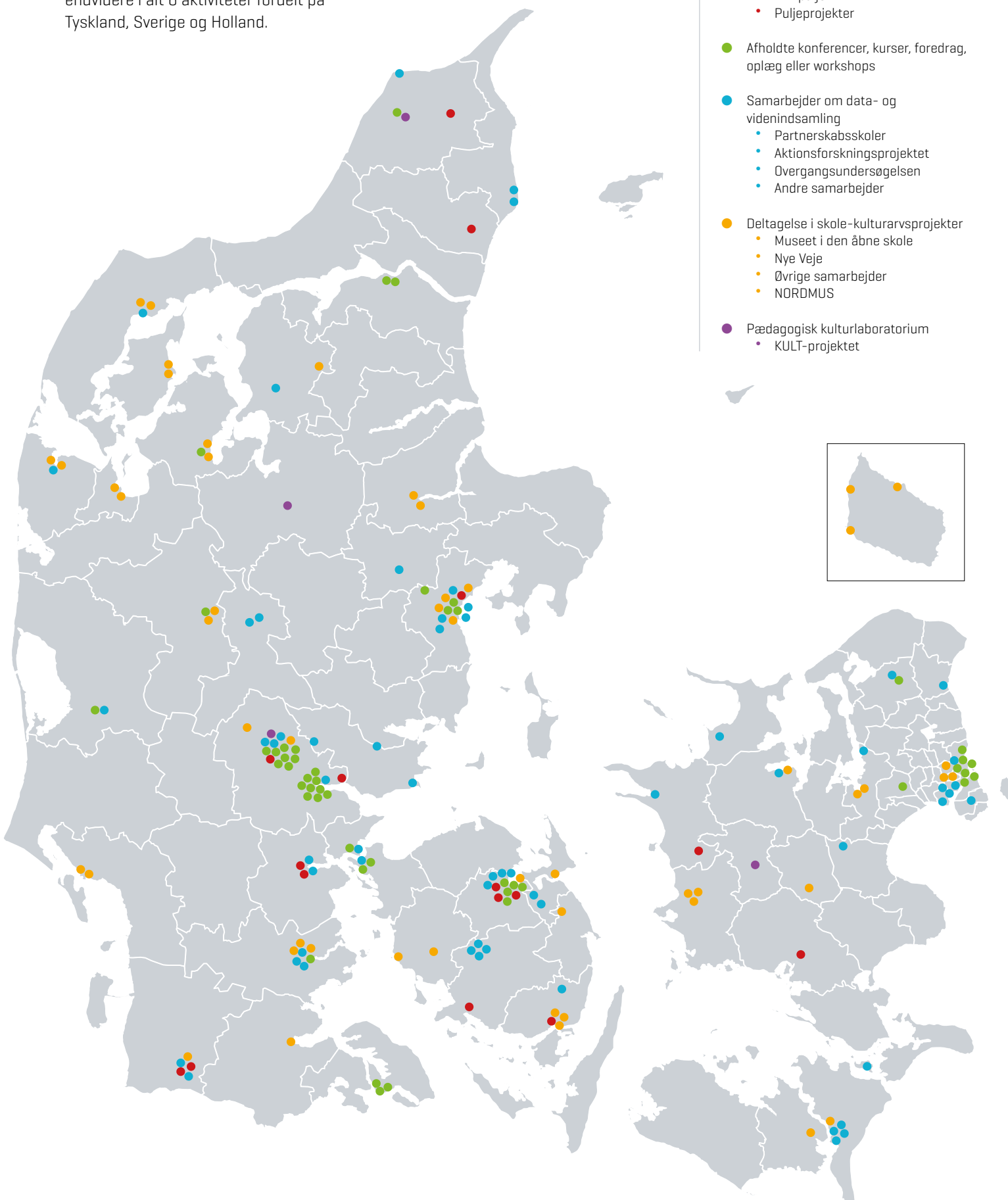
Det kan vi fortælle nærmere om i vores næste årsrapport, men for nu vil jeg blot ønske god læselyst med årsrapporten for 2016. Og husk, at du kan læse mere om centeret og vore projekter på HistorieLab.dk, hvor du også kan finde undervisningsmaterialer, fagartikler og nyheder, samt tilmelde dig vores nyhedsbrev.

Med venlig hilsen
Peter Yding Brunbech
Centerchef

Overblik på HistorieLabs aktiviteter 2016 rundt om i Danmark

Udover HistorieLabs aktiviteter i Danmark, har vi i 2016 endvidere i alt 6 aktiviteter fordelt på Tyskland, Sverige og Holland.

- Støtte til udviklingsaktiviteter og konsulentydelse
 - Konsulentydelse
 - Minipuljer
 - Puljeprojekter
- Afholdte konferencer, kurser, foredrag, oplæg eller workshops
- Samarbejder om data- og videnindsamling
 - Partnerskabsskoler
 - Aktionsforskningsprojektet
 - Overgangsundersøgelsen
 - Andre samarbejder
- Deltagelse i skole-kulturarvsprojekter
 - Museet i den åbne skole
 - Nye Veje
 - Øvrige samarbejder
 - NORDMUS
- Pædagogisk kulturlaboratorium
 - KULT-projektet

HistorieLab - en central aktør i dansk historieformidling

HistorieLab - Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling blev etableret i 2014 med det overordnede mål at styrke børns og unges forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudvikling, hverdagsliv og værdigrundlag, og at denne forståelse kan bruges som middel til at tage bestik af deres fremtidsmuligheder. HistorieLabs fokus er særligt rettet mod at styrke praksis i grundskolen samt på læreruddannelserne, men centeret arbejder også med en række projekter rettet mod ungdomsuddannelserne, skole-museumssamarbejde og det pædagogiske område.

146 gange har HistorieLab været omtalt i pressen. Fordelt på dagblade, fagblade, radio og magasiner har HistorieLab i 2016 skabt markant fokus omkring centeret, og markeret historie- og kulturarvsformidling i såvel den faglige, som den offentlige debat.

2016 har særligt været præget af, at vi er gået ind i flere større projekter med mange samarbejdspartnere. Projektet Sammen om Historien blev igangsat i efteråret 2016, og skal over de kommende år opkvalificere 200 historielærere fra 10 kommuner, gennem et projekt der inddrager både lokale kulturinstitutioner samt HistorieLabs erfaringer fra vore kortlægninger af historiefagets udfordringer. Projektet udføres i samarbejde med University College Lillebælt's af-

deling for Kompetenceudvikling og Undervisningsmidler, og er støttet af A. P. Møller Fondens folkeskole donation.

HistorieLab deltager også fra 2016 i projektet 100 begivenheder fra Danmarkshistorien, hvor Aarhus Universitetsforlag skal udgive 100 bøger om emner fra dansk historie frem mod 2023. Sammen med blandt andre www.danmarkshistorien.dk skal HistorieLab udvikle undervisningsmaterialer til grundskolen og ungdomsuddannelserne i tilknytning til projektet. Projektet er støttet af A. P. Møller og Hustrus Fond til almene formål. Undervisningsmaterialet til projektet udvikles på baggrund af et aktionsforskningsprojekt med digitale kilder, som HistorieLab har udviklet i løbet af 2016. Kildebanken med materialet kom online omkring nytår med et tema om de Dansk Vestindiske Øers historie og Danmark som kolonimagt, og i den kommende tid vil der komme nye emner til.

Elever på Ladby Skole under projekt Museet i den åbne skole

100-året for salget af de Vestindiske Øer: besøg kildebanken med mere end 130 historiske kilder om de Dansk Vestindiske Øers historie: www.HistorieLab.dk/til-undervisningen/kildebank
Udover kildebanken med baggrund i aktionsforskningsprojektet, har HistorieLab også udgivet undervisningsbogen Da Danmark var en slavenation: www.HistorieLab.dk/til-undervisningen/udgivelser/da-danmark-var-en-slavenation

I 2016 har vi også arbejdet videre med større projekter til styrkelse af skole-museumssamarbejde: Museet i den åbne skole, i samarbejde med blandt andre det Nationale Netværk af Skoletjenester og Nye Veje i samarbejde med Nationalmuseet. Begge projekter afsluttes i begyndelsen af 2017, og vi arbejder herefter videre med erfaringsopsamling samt nye indsatser, der bygger videre på erfaringerne.

Vi har, som i de foregående år afholdt og deltaget i en række seminarer, workshops og konferencer fordelt over hele landet, i samarbejde med mange forskellige aktører på området.

I løbet af 2016 har HistorieLab for alvor slået sit navn fast, hvilket blandt andet er kendetegnet ved stor efterspørgsel på centerets kompetencer. På den baggrund har centerets medarbejdere afholdt 36 foredrag og oplæg som enten gæsteforelæsnings eller udviklings-workshops rundt om i landet.

Centerets hovedfinansiering er en bevilling givet i forbindelse med vedtagelsen af folkeskolereformen i 2013, den sikrer centerets finansiering frem til udgangen af 2018. Herudover modtager centeret støtte fra Vejle Kommune, og har i 2016 rejst ekstern projektfinsiering til en række af sine aktiviteter. Centerets bestyrelse arbejder sammen med centerledelsen videre med henblik på at sikre det økonomiske grundlag fremover.

HistorieLabs 3 programmer sikrer den røde tråd i centerets virke

HistorieLabs arbejde er organiseret i tre programmer, som du kan læse mere om i de følgende afsnit af rapporten. Samlet set viser vores projekter og aktiviteter et billede af et center, der arbejder bredt på mange platforme, med mange projekttyper og med mange samarbejdspartnere. Men alt sammen med den røde tråd, at styrke børn og unges brug af historie og kulturarv, og deres evne til at bruge den. Og altid med et skarpt blik på, at vores arbejde og resultater skal give værdi for aktører i praksis.

HISTORIELABS TRE PROGRAMMER:

Historie, didaktik og kulturfag

- Styrker og udvikler didaktik og metodik i historiefaget og andre kulturfag i grundskolen og ungdomsuddannelserne.

Skole og kulturarv

- Styrker samarbejder mellem uddannelses- og kulturinstitutioner og brugen af alternative læringsrum via udviklingsprojekter og praksisorienteret forskning.

Pædagogisk kulturlaboratorium

- Udvikler samarbejdet mellem børn, pædagoger, pædagoguddannelser og kulturarvsinstitutioner, gennem praksisudvikling og eksperimenterende projekter.

Historie, didaktik og kulturfag

Programmet historie, didaktik og kulturfag har til opgave i teori og praksis at styrke og udvikle didaktik og metodik primært i historiefaget, men også i andre kulturfag, i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Det skal ske med henblik på at kvalificere elevernes viden om, forståelse for og brug af historie og kulturarv som faktorer, der har betydning for deres identitetsarbejde, historiske bevidsthed, dannelse og udvikling af værdigrundlag, samt forståelse af deres samfunds- og hverdagsliv. Programmet arbejder derfor på at bidrage til forskningsbaseret udvikling af historie- og fagdidaktik specifikt til grundskolen, ungdomsuddannelserne og læreruddannelsen.

En følgeforskningsindsats med støtte fra HistorieLab, der belyser pædagogstuderendes tilgang til og udvikling af formidling til dagtilbud.

HistorieLab har i 2016 udgivet 4 større rapporter og skrevet yderligere 5 bidrag til rapporter fra andre, og bidrager hermed til øget erfaringsopsamling og vidensbasering af undervisning og formidling.

Den primære målgruppe for programmets projekter og aktiviteter er lærere, der underviser i historie og tilgrænsende fag i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Sekundære målgrupper er undervisere, som varetager undervisningsfaget historie på læreruddannelsen og lærerstuderende, der har valgt undervisningsfaget historie. Desuden er det pædagogiske konsulenter, der er ansvarlige for kulturfagene på centrene for undervisningsmidler og pædagogiske centre. Endelig giver programmet lejlighedsvis sparring til undervisningsministeriets læringskonsulenter og læremiddelforlag.

Historiefaget i Fokus og afledte projekter

I begyndelsen af 2016 udgav programmet rapporten Historiefaget i fokus – dokumentationsindsatsen, der var en foreløbig afrapportering på programmets kvantitative og kvalitative undersøgelser af lærere og elevers syn på skolefaget historie samt brug af læremidler i undervisningen. Rapporten er gratis tilgængelig online, og er trykt i 3.000 eksemplarer. Projektet og rapporten har peget på en række udfordringer for historiefaget, og har dannet vidensgrundlag for en række af de indsatser, centeret arbejder videre med. Men herudover bliver undersøgelsen og dens resultater også anvendt generelt til at udvikle feltet andre steder, som for eksempel på læreruddannelserne bredt i Danmark.

Læs mere om Historiefaget i Fokus her: www.HistorieLab.dk/om-centret/projekter/historiefaget-i-folkeskolen-dokumentationsindsatsen

Et af de afledte projekter af Historiefaget i fokus – dokumentationsindsatsen er en række lokale udviklingsarbejder, der er igangsat for skoleåret 2016-17. De i alt seks projekter tager afsæt i de temaer og problematikker dokumentationsindsatsen har afdækket. Udviklingsarbejderne udføres af lærere på skolerne, mens medarbejdere ved centeret fungerer som konsulenter. Dokumentationsindsatsen pegede også på, at mange af de historielærere der ikke har formel undervisningskompeten-

ce i faget, oplever særlige udfordringer i forhold til fagenes faglige mål. Herudover er der også en generel efterspørgsel af flere kursus- og opkvalificeringstilbud til historielærere. Centeret har derfor styrket sit arbejde for opkvalificering og efteruddannelse, blandt andet gennem kursustilbud for lærere og faggrupper. Programmet er også, i samarbejde med landets CFU'ere, medarrangør af Historielærernes dag, der i 2016 blev afholdt i oktober måned i henholdsvis Jelling og Roskilde.

Som et væsentlig led i at videndele og skabe netværk har HistorieLab været arrangør/medarrangør på 4 konferencer: Historiske scenarier i undervisningen, Børn, kulturarv og museer, Migration før og nu – sammenbrud eller berigelse og Læringsdag Museet i den åbne skole. Derudover har centeret bidraget med yderligere 7 oplæg på andre konferencer.

Den største indsats inden for opkvalificering er imidlertid projektet Sammen om Historien, der er blevet formuleret i samarbejde med University College Lillebælts afdeling for kompetenceudvikling, og som har modtaget støtte på 6,3 mio. kr. fra A. P. Møller Fondens folkeskoledonation. Projektet inddrager 200 lærere og 8-10 kommuner i et nytænkende

HistorieLabs årlige tilbagevendende formidlingskonference er en succes med 150 deltagere. I 2016 var temaet Historiske scenarier i undervisningen, hvor blandt andet forfatter Marie Helleberg og dokumentarist Peter Øvig Knudsen gav deres bud på at arbejde med den historiske fortælling.

opkvalificeringsprojekt, der blandt andet inddrager lokale kulturinstitutioner i opkvalificeringen. Projektet er påbegyndt i efteråret 2016 og kører foreløbigt frem til 2019.

Andre af dokumentationsindsatsens konklusioner har givet anledning til igangsættelse af et aktionsforsknings- og udviklingsprojekt, der gennem forsøg og eksperimenter skal udvikle didaktikker og metodikker, der styrker elevernes forudsætninger for at arbejde problemorienteret i historiefaget i grundskolen. Projektet er igangsat i slutningen af 2016, og har allerede ved årsskiftet resulteret i udgivelsen af et større eksperimenterende onlineundervisningsmateriale på centerets hjemmeside. Projektet fortsætter i 2017.

Øvrige projekter og udgivelser

Programmet har i 2016 gennemført en større undersøgelse af udfordringer i overgange og sammenhænge mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne. En rapport herom udgives i starten af 2017, og skal danne grundlag for at arbejde videre med problemstillingen fremover – blandt andet i samarbejde med de historiefaglige foreninger. Herudover har programmet også i 2016 tilbudt en række workshops til historiefaggrupperne på ungdomsuddannelserne med henblik på at styrke deres eget faglige udviklingsarbejde. Workshopkonceptet er udviklet i samarbejde med Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF og har indtil videre været en succes, hvor der i løbet af 2016 er afholdt 18 workshops fordelt over hele landet. Programmets medarbejdere har i øvrigt været instruktører og oplægsholdere i en række sammenhænge på læreruddannelsen, centre for undervisningsmidler, ungdomsuddannelser og universiteter.

I forlængelse af centerets arbejde med aktionsforsknings- og udviklingsprojekter, har programmet udgivet en undervisningsbog til folkeskolen. Da Danmark var en slavenation – om slaveriet fra 1600-tallet til nu kan hentes online, og bestilles i trykt udgave som klassesæt af skolerne.

Det er en vigtig målsætning, at resultaterne af centerets vidensindsamling og forskning kommer ud at virke hos historielærerne gennem udviklingen af eksemplarske undervisningsmaterialer. Udover undervisningsbogen Da Danmark var slavenation har HistorieLab også udviklet en online spilportal, der rummer en række mindre spil, der kan understøtte kreativ historieundervisning: <http://spilportalen.HistorieLab.dk>

Medarbejdere ved programmet har ligeledes i 2016 været konsulenter på flere projekter, der sigter på udvikling af undervisningskoncepter og/eller er målrettede læremidler. Som eksempler kan nævnes Læringsmixerens app-forløb om blandt andet Vedbækgravene og slavehandel, samt projektet www.Petersverden.dk om reformation og renaissance.

LOG IND | NY BRUGER

VELKOMMEN TIL SPILPORTALEN

VÆLG SPIL

Her kan du spille små spil, der på forskellige måder handler om historie. Spillene kan spilles alene eller i grupper af op til 4 spillere, og de er gratis at spille.

Det er også muligt at lave sine egne baner til spillene, som andre kan prøve. Det kræver enten UNI-C login eller oprettelse af en bruger. Som lærer er det også muligt at oprette et kursus til dine elever, hvor I kan arbejde med et bestemt tema eller emne. Aktiviteten på kurser er adskilt fra al anden aktivitet på portalen, så fx bliver nemt at se hvilke baner, der laves af eleverne.

Hvilket spil vil du spille?

TIDSLINJE

VENDESPIL

PUTTEKASSER

HISTORISKE KORT

SKAB DIT EGET INDHOLD

Her kan du oprette og ændre indhold til Tidslinjen, Vendespil og Puttekasser (kræver UNI-C login eller oprettelse af en bruger).

SKAB INDHOLD

Ved siden af de større projekter formidler programmernes medarbejdere løbende resultater af centerets arbejde. I alt 24 formidlingsartikler er udgivet i 2016 – heraf 15 via HistorieLabs nye online tidsskrift:

RADAR – Historiedidaktisk Tidsskrift:
www.historielab.dk/radar

RADAR
Historiedidaktisk Tidsskrift

Samarbejder og netværk

HistorieLab oplever generelt at være blevet langt mere kendt og brugt af undervisere i historie og andre kulturfag i grundskolen, ungdomsuddannelserne, læreruddannelsen og andre institutioner i løbet af 2016. Det oplever programmets medarbejdere blandt andet gennem et stigende antal henvendelser og forespørgsler om konsulentytelser, oplæg, artikler til tidsskrifter og tilbud om samarbejde. Programmet deltager i Historiedidaktisk Netværk, der er et samarbejde mellem de historiefaglige foreninger af undervisere, og har også herudover et tæt samarbejde med disse foreninger. I regi af Historiedidaktisk Netværk afholdt centeret i 2016 en konference på Nationalmuseet med temaet migration i foråret.

Konferencerne, aktionsforskningsprojektet og udviklingsprojekterne har bidraget til udvikling af formelle og uformelle samarbejdsrelationer og netværksdannelse i forhold til undervisere i grunduddannelsen, ungdomsuddannelsen og læreruddannelsen, forskningsmiljøer på universiteter (særligt AAU og SDU) samt europæiske samarbejdspartnere (Hamburg Universitet, EuroClio og Umeå Universitet)

HistorieLab deltager ligeledes i planlægningen af historiedidaktiske sessioner ved det Nordiske Historikermøde 2017 i Aalborg og er medarrangør af NoFa6 (Nordisk Fagdidaktikkonference), der finder sted på Syddansk Universitet i maj 2017, hvor centeret også afholder et symposium.

Alt i alt har programmet Historie, didaktik og kulturfag i 2016 medvirket til i teori og praksis at udvikle og styrke didaktikken i undervisningen i historie i Danmark, gennem publikationer, oplæg, konferencer, praksisforskningsprojekter, netværk med mere.

Som led i at give lærerne nemme værktøjer til historieundervisningen, udgiver HistorieLab fra 2015 en række færdige undervisningsforløb, som læreren udvælger ud fra klassetrin, viden- og færdighedsområde samt antal lektioner. Det er blevet en stor succes, og i løbet af 2016 er der udviklet yderligere 50 forløb og flere kommer til i 2017. Se forløbene her: www.historielab.dk/til-undervisningen/undervisningsforloeb

Skole og kulturarv

Styrkelsen af samarbejdet mellem skolerne og kulturinstitutioner er fortsat et væsentligt indsatsområde for HistorieLab. Områdets indsats har siden årsskiftet 2015/16 været samlet i ét program ved navn Skole og kulturarv.

Programmet orienterer sig mod uddannelsessektoren fra grundskole til ungdomsuddannelse og til læreruddannelsen, hvor disse på forskellig vis inddrages og indgår i samarbejde med omverdenen, herunder især kulturinstitutioner i form af museer og arkiver.

Programmets målgruppe er bred med initiativer henvendt til lærere, museumsformidlere, skoleledere, kommuner samt studerende og undervisere på professionshøjskolerne.

I programmet arbejdes der med styrkelsen af samarbejdet på tre forskellige niveauer:

1. Et udviklings- og læringsperspektiv, der fokuserer på kulturinstitutionens potentiale som alternativt lærings- og dannelsesrum for eleven og læreren.
2. Et institutionelt perspektiv, der fokuserer på samarbejdet og samarbejdsformer mellem skole og kulturinstitution.
3. Et sektorperspektiv, der fokuserer på, hvorledes det overordnede samarbejde mellem uddannelsessektor og kultursektor kan styrkes på landsplan.

I løbet af 2016 er der i programmet Skole og kulturarv både igangsat nye indsats og videreført igangværende projekter, hvor flere også strækker sig ind i 2017. Programmet har haft fokus på at skabe synergi mellem allerede igangværende

Det nationale projekt Museet i den åbne skole blev afsluttet i 2016 med en konference og denne praksismanual.

initiativer, og konsolidere de opnåede erfaringer for at understøtte videndelingen og udviklingen på området både internt og eksternt. Feltet omkring samarbejde mellem skoler og kulturinstitutioner er præget af mange aktører, et komplekst projektlandskab og mange brede initiativer, hvilket HistorieLabs arbejde for udvikling af skole- og kultursamarbejdet også afspejler. Skole og kulturarv arbejder især med erfaringsgenerering, anvendt forskning og vidensspredning for eksempel ved at støtte og medudvikle initiativer og samarbejder.

Projekter: aktive partnerskaber mellem skoler og kulturinstitutioner

HistorieLab deltager fra 2016 i projektet NORDMUS. Et grænseoverskridende regionalt museumsnetværk, som er et treårigt projekt, der er støttet af EU-midler gennem Interreg. Projektet skal etablere et dansk-tysk museumsforbund som en platform for museumssamarbejde i den sydvestlige del af Østersøområdet. HistorieLab deltager som partner i projektet på flere områder, for eksempel ved at stå for en undersøgelse af frivillighed på museer på tværs af grænsen. Partnere tæller både uddannelses- og kulturinstitutioner, men projektet skiller sig ud fra hovedparten af HistorieLabs indsatser, i kraft af at gå på tværs af grænsen og ved at have høj grad af fokus på kulturinstitutioners arbejde.

HistorieLab har i løbet af 2016 leveret 8 bidrag til forskellige bøger om emner indenfor historie- og kulturarvsformidling.

HistorieLab har i 2016 fortsat deltaget i det nationale projekt til udvikling af skole-museumssamarbejde: Museet i den åbne skole, der er formuleret af Nationalt Netværk for Skoletjenester i samarbejde med HEART – Herning Museum of Contemporary Art. Centeret var i juni 2016 vært for et af projektets læringsdage. Museet i den åbne skole blev officielt afsluttet i november 2016 med konference og udgivelse af en praksismanual. I februar 2017 afsluttes projektet fra HistorieLabs side med udgivelse af en følgeforskningsrapport om projektet. De foreløbige resultater fra arbejdet i 2016 omhandler for eksempel samarbejdets udviklings- og læringspotentiale for lærere og elever, samt hvilken betydelig rolle kommunerne har i skole-kultursamarbejder.

HistorieLab understøtter projektet Museet i den åbne skole med konsulentbistand, følgeforskning og økonomisk tilskud. Projektet bygger på et samarbejde mellem 16 skoler, 16 museer og 16 kommuner. Projektet er forankret på Heart kunstmuseet i Herning og Nationalt Netværk af Skoletjenester er ligeledes projektpartner. www.HistorieLab.dk/om-centret/projekter/museet-i-den-aabne-skole

Et andet nationalt projekt, Nye Veje, som HistorieLab deltager i sammen med Nationalmuseet, har i 2016 udviklet og videndelt bæredygtige undervisningskoncepter mellem deltagende institutioner. Ved udgangen af 2016 er en publikation til inspiration for lærere og museumsformidlere under udarbejdelse inden projektet afsluttes i første del af 2017.

Sideløbende med dette har skole og kulturarv programmet i 2016 haft fokus på at etablere og understøtte et højere grad af samarbejde mellem arkiver og skoler. I foråret 2016 afholdt HistorieLab i samarbejde med Nationalt Netværk af Skoletjenester en national arkivdag med temaet åben skole, hvilket affødte regionale arkiv-temadage med samme emne, som blev afholdt i efteråret. På den måde er samarbejdet med eksisterende partnere videreudviklet, og der er skabt et større samarbejdsnetværk med og blandt arkiver.

Ved årsskiftet 2015/16 har HistorieLab støttet 8 selvstændige udviklingsprojekter gennem puljemidler, og igennem 2016 har skoler og kulturinstitutioner etableret og udviklet samarbejder omkring undervisningen. HistorieLab har fulgt projekterne, der bidrager til en væsentlig erfaringsgenerering inden for skole-kultursamarbejde i regi af den åbne skole.

Blågårds Skole på fabelsafari på Nationalmuseet. Et forløb under det nationale projekt Nye Veje

Programmet Skole og kulturarv har i 2016 styrket fokus på at inddrage studerende på professionsuddannelserne, herunder især læreruddannelsen og dennes mulighed for at samarbejde med omverdenen under uddannelsen. HistorieLab har for eksempel i relation til reformationsjubilæet i 2017 afviklet samarbejde mellem studerende og kulturinstitutioner, hvor de studerende har udviklet undervisningsforløb i efteråret 2016, og de studerendes videre arbejde med dette i form af afprøvning, evaluering og aktionsforskning fortsætter i 2017.

På sektorniveau har centeret iværksat og gennemført et forsknings- og undersøgelsesprojekt i samarbejde med NCK – Nordisk Centrum for Kulturarvspædagogik omkring læreruddannelsens samarbejde med kulturinstitutioner. Undersøgelsen har taget udgangspunkt i det succesfulde projekt Learning Museum Genbesøgt, og analyserer erfaringerne fra dette projekt i lyset af de nye nationale initiativer på området, med henblik på at give viden om, hvordan samarbejdet mellem uddannelsessektor og kultursektor kan styrkes yderligere.

Projektet Learning Museum Genbesøgt har bidraget til et muligt videre nordisk samarbejde, der arbejdes på at etablere i 2017, hvor også Høgskolen i Sørøst-Norge og Finlands Museumsförbund indgår som projektpartnere.

Skole og kulturarv har derved gennem de ovennævnte og forskelligartede projekter både danske, nordiske og tyske samarbejdspartnere, for eksempel Nationalt Netværk af Skoletjenester, ULF i Århus, NCK, Oldenburger Wallmuseum og en lang række danske museer. Endvidere er der i 2016 etableret et Øresundsnetværk med Malmö Högskola og kulturinstitutioner på begge sider af sundet med formidling samt didaktisering af jernalder- og vikingetidslandskaber som omdrejningspunkt.

I 2016 er planlægningen begyndt af en todages konference om skole-kulturarvsområdet, som afholdes 2.-3. oktober 2017, hvor erfaringerne fra HistorieLabs arbejde sammenfattes gennem et overordnet fokus på mulighederne for og gevinsterne ved samarbejde mellem skole- og kultursektoren.

Resultater i 2016

HistorieLab har i 2016 været med til at styrke samarbejdet mellem skoler og kulturinstitutioner og skabt øget synlighed omkring feltets potentialer. Der er skabt større fokus på, hvordan aktører i skolernes nærområde kan indgå i undervisningen og hvilke andre elementer i skolens omverden, der frugtbart kan anvendes i undervisningen. På både lærings- og institutionelt niveau har programmet Skole og kulturarv i 2016 samarbejdet med lærere, undervisere og formidlere på uddannelses- og kulturinstitutioner, og der har været fokus på inddragelsen af elever og studerende i samarbejderne.

Som led i at synliggøre HistorieLab og alle de mangeartede projekter, aktiviteter og konkrete undervisningsværktøjer deltog centret i 4 måneder i 2016: Danmarks Læringsfestival i København, Historiske Dage i København, Skolemessen i Århus og Skoleledernes Årsmøde i Aalborg.

I løbet af 2016 har Skole og kulturarv publiceret to rapporter. Den ene, Samarbejdsmodel for skole og museum – fattiggård eller fjendeland, er resultatet af en følgeforskningsindsats varetaget af HistorieLab på Danmarks Forsørgsmuseum, og den belyser samarbejdsmetoder mellem skoler og museer. Den anden, Laboratorium for børnekulturformidling, er resultatet af en følgeforskningsindsats varetaget af Odense Bys Museer med støtte fra HistorieLab,

som belyser pædagogstuderendes tilgang til og udvikling af formidling til dagtilbud. Flere af projekterne i Skole og kulturarv programmet rækker ind i 2017, hvoraf flere har skriftlige publikationer som output.

Sammenfattende har Skole og kulturarv i 2016 indhentet væsentlige erfaringer fra feltet gennem et stort netværk og samarbejder med en række aktører på området.

Derudover har der været fokus på at skabe synergi mellem allerede igangværende initiativer og konsolidere de opnåede erfaringer. Gennem arrangementer, publikationer og følgeforskning i relation til projekterne har centeret i 2016 videndelt erfaringer og har bidraget til den praksisrelaterede forskning og litteratur på området.

Pædagogisk kulturlaboratorium

Pædagogisk Kulturlaboratorium er et samarbejde mellem HistorieLab og pædagoguddannelsen i University College Lillebælt Campus Jelling. Programmet har til formål at sætte et øget fokus på børns møde med historie og kulturarv i førskoleområdet samt de yngste klasser i grundskolen. De konkrete mål er at styrke det faglige samarbejde mellem pædagoger og kulturarvsinstitutioner gennem netværksdannelser og samarbejdsrelationer. Processen er samtidig

en del af arbejdet med at skabe en øget videns- og forskningsbaseret af pædagoguddannelserne. Der er særligt fokus på udvikling af metoder og videndeling i samarbejdet mellem daginstitutioner og kulturarvsinstitutioner.

Historielab har udgivet i alt 14 korte undervisningsfilm, disse er blandt andet samlet i to onlinekurser (MOOCs), som er publiceret på hjemmesiden.

HistorieLab har udviklet en række online kurser (Massive Open Online Courses), hvor studerende, lærere eller elever deltager i specifikke læringsforløb.

HistorieLab præsenterer virtual reality på historiefestivalen Historiske Dage i Øksnehallen, København.

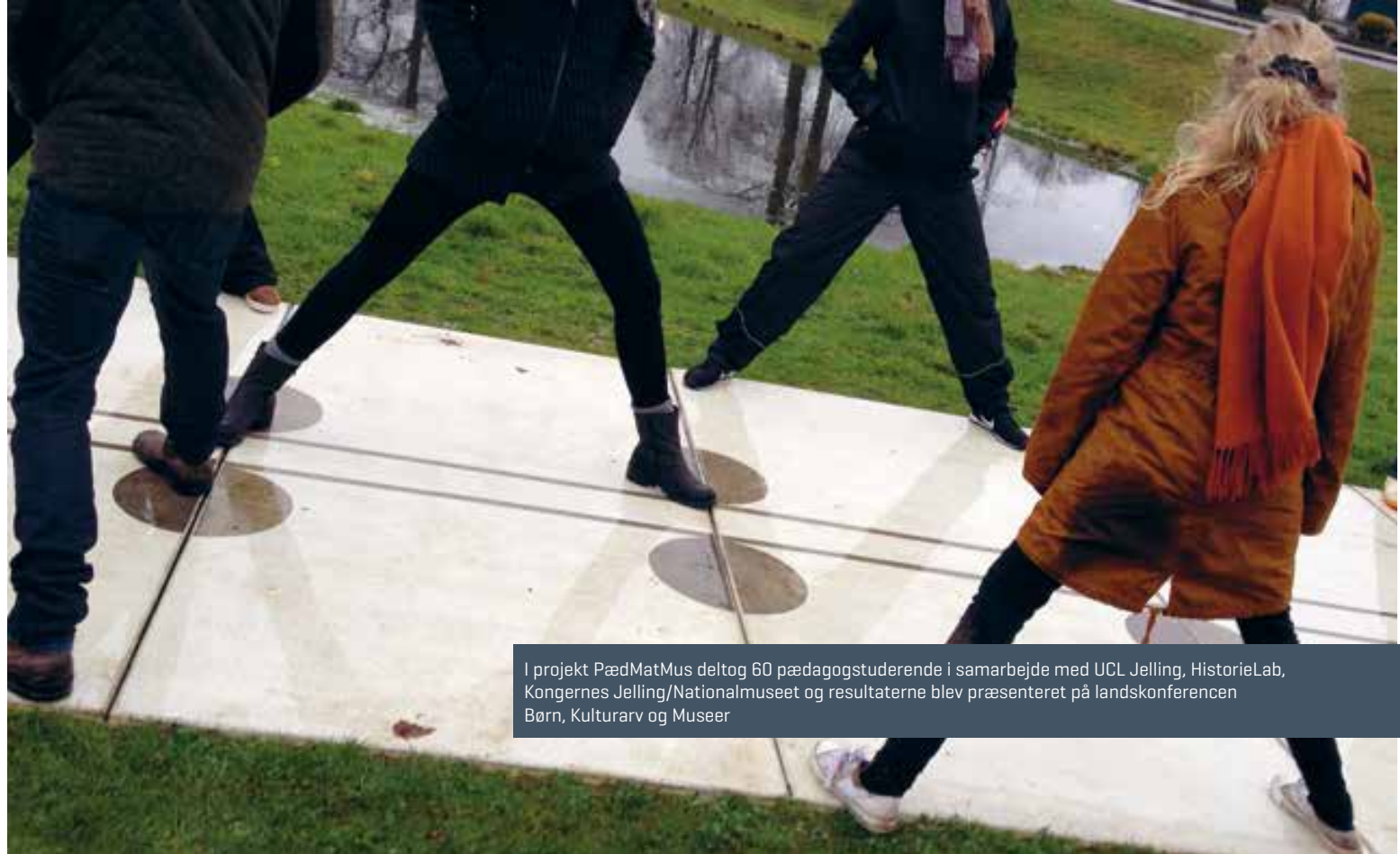
Projekter i 2016

I 2016 gennemførtes projektet PædMatMus i et samarbejde mellem pædagogstuderende fra University College Lillebælt Campus Jelling, HistorieLab samt Kongernes Jelling/Nationalmuseet. 60 studerende deltog i projektet og udviklede matematik- og historielege i monumentområdet omkring Jellingestenene. De studerende præsenterede resultaterne på Landskonferencen Børn, Kulturarv og Museer i efteråret 2016. Erfaringerne fra projektet er blandt andet publiceret i HistorieLabs onlinetidsskrift RADAR, og vil også blive udgivet som del af en antologi i 2017. Herudover vil de studerendes arbejde blive udgivet som et katalog over lege og øvelser, der kommer til at indgå i formidlingen på Kongernes Jelling, og skal understøtte deres samarbejde med daginstitutioner og førskolebørn.

Programmet har også deltaget i og understøttet netværket Pædagogisk Museologi, og var vært for landskonferencen Børn, kulturarv og Museer den 2. november 2016 i Jelling. Konferencen var et samarbejde mellem UC Capital, University College Lillebælt, Netværk for Pædagogisk Museologi og HistorieLab, og havde deltagelse af museumsformidlere, undervisere på pædagoguddannelserne og beslutningstagere fra kommuner og styrelser – i alt 70 deltagere.

Konferencetema: På hvilken måde kan vi forstå børnenes møde med kulturarven, og hvilke perspektiver rejser dette i forhold til forvaltningen af kulturarven på museerne? Erfaringer fra museer og pædagoguddannelserne præsenteres som konkretisering af disse overvejelser.

Pædagogisk kulturlaboratorium er i 2016 gået ind i projektet KULT, der bygger videre på mange af de erfaringer og resultater HistorieLab og andre har med fra tidligere projekter. KULT er et samarbejdsprojekt mellem en række professionshøjskoler, kulturinstitutioner og daginstitutioner, der i første omgang løber fra 2016 – 2018. Projektet er ledet af University College Sjælland, og HistorieLab deltager i projektet for University College Lillebælt. Andre centrale partnere er University College Nordjylland, Kulturprinsen i Viborg og en række daginstitutioner i ni forskellige kommuner. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen.

I projekt PædMatMus deltog 60 pædagogstuderende i samarbejde med UCL Jelling, HistorieLab, Kongernes Jelling/Nationalmuseet og resultaterne blev præsenteret på landskonferencen Børn, Kulturarv og Museer

Det kortsigtede formål med KULT-projektet er at skabe og afprøve et koncept - et formidlingsdesign - for større inddragelse af kunst, kultur, og kulturarv i det daglige pædagogiske arbejde med 1-6 årige børn i dagtilbud. Det mere langsigtede formål er at skabe en landsdækkende forankring af et lærings- og formidlingsdesign, samt at videreformidle de udviklede netværksformater, moduler, kursusformer og lærings- og formidlingsdesigns til landets pædagoguddannelser. Projektet er først startet i september 2016, men der har allerede været afholdt pilotkursus i Jelling i oktober for 30 pædagoger fra hele landet.

Netværket Pædagogisk Museologi samt med en række daginstitutioner.

Sammenfattende har Pædagogisk kulturlaboratorium i 2016 opnået gode resultater i arbejdet med metodeudvikling på det pædagogiske område. I gennem projektets leverancer har vi ligeledes skabt et godt grundlag for videndeling af de samarbejds muligheder, der kan opnås mellem kulturarvsinstitutioner og førskoleområdet. Landskonferencen Børn, Kulturarv og Museer har forstærket muligheden for at sprede denne viden yderligere ud.

Væsentlige samarbejder

Pædagogisk kulturlaboratorium samarbejder med en række partnere både indenfor og udenfor Region Syddanmark. Programmet har i 2016 udviklet særlige samarbejdsaftaler med Kongernes Jelling/Nationalmuseet og med Give-Eg-nens Museum, hvor der arbejdes på at etablere et arbejden-de laboratorium for børn. Herudover er der projektsamar-bejder med University College Nordjylland, University College Sjælland, University College Capital, Kulturprinsen i Viborg,

Bestyrelsen bag HistorieLab

Bestyrelsen udstikker retningen for HistorieLab og har til opgave at arbejde for at sikre centerets økonomi på sigt.

Bestyrelsens medlemmer:

- Johannes Due (Formand for bestyrelsen)
- Inge Adriansen (Museumsinspektør emeritus/souschef, Sønderborg Slot)
- Niels Ågesen (Kommunaldirektør, Vejle Kommune)
- Per Kristian Madsen (Museumsdirektør, Nationalmuseet)
- Erik Knudsen (Rektor, University College Lillebælt)
- Per B. Christensen (Børne- og Kulturdirektør, Næstved Kommune)
- Stig Miss (Direktør, Thorvaldsens Museum – udtrådt august 2016)

Tidligere medlemmer:

- Mikkel Hemmingsen (tidligere Regionsrådsdirektør – Region Syddanmark – udtrådt 2015)

Følg med på www.historielab.dk

Mød os på
Facebook

Bliv
inspireret af vores
korte faglige videoer
på YouTube

9 788793 587014

HISTORIE **LAB**

Nationalt Videncenter
for Historie- og Kulturarvsformidling